

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 129

Maribor, četrtek 11. junija 1931

»JUTRA«

Ukaza razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vredn. mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Napetost v Rimu popušča

PREDSEDNIK KATOLIŠKE AKCIJE ODBOPIL. — VLADA OBLJUBLJA
KAZNOVANJE IZOGREDNIKOV PROTI KATOLIŠKIM ORGANIZACIJAM.

RIM, 11. junija. Napetost med Vatikanom in Kvirinalom odnosi italijansko vlado je tekom zadnjih ur nekoliko popustila. Predsednik Katoliške akcije, kateremu so očitali sovražstvo do fašističnega režima, je sedaj odstopil od svojega mesta. Policija je aretirala tri osebe, ki so osumljene, da so poškodovale

prestore katoliških organizacij.

V Vatikanu izjavljajo slejkoprej, da Katoliška akcija ni naperjena proti sedanjemu režimu v Italiji. Vlada je obljubila, da bodo oni, ki so se udeležili izogredov proti katoliškim organizacijam, strogo kaznovani.

OGROMNA KAZEN.

VARŠAVA, 11. junija. Tu je bil zaključen proces, ki je bil eden največjih, kar jih je bilo obravnavanih pred poljskimi sodišči. Obtožnica je obtoževala zlorab neko bialsko tvrdko na škodo državnega špiritnega monopola. V zadevo so bili zapleteni tako nastavljenici tvrdke, kakor tudi uradniki varšavske finančne zbornice. Obtoženci so bili obsojeni na denarne globe in zaporne kazni. Skupna vsota vseh denarnih glob znaša 42 milijonov zlotih.

Pomlad v pomladi.

Pretekli dnevi je poletel četrti letnik ženskega državnega učiteljskega v Mariboru na pomladni izlet preko Jarenine v Št. Ilj v divnih Slovenskih gorah. Veselje je bilo gledati in poslušati ljubke mladenke, kojih vedro kramljanje in zgojenje nas je svežilo obšlo liki k solne dvigajoči cvrč lahkokrilnih lastavic. Ogledale so si Jarenino in ekonomijo Jareninskega dvora, nato pa sva jim bila z g. Lojzetom Zupaničem kašipota po Vajgna gredi lepi na mejno »Vrhance« med Št. Iljem in Jarenino, odkoder se nudi lepo odprt razgled v kras prirodo Slovenskih gor, Pohorja, Kozjaka, Macija (Boč, Donačka gora), se pa tudi vidi avstrijsko podolje in pogorje. Ob Zupaničevem domu je izletnice malo pomudilo telesno okrepčilo slovenske gostoljubnosti. Raz Vrhance se jim je odkril Št. Ilj v vsej svoji privlačni idiličnosti in zbrzele so žgoleč v njegovo varno obmejno naročje. Slovenske gorice pa kličejo bodočim vzgojiteljicam upanosne naše mladine: Na veselo svidenje! — Popotnik iz Slov. gor.

Kralj za graditev novih šol.

Ob priliki obiska seljakov v Kordunu se je ustavil kralj Aleksander tudi v Slavskem polju in se razgovarjal s poljedelci. Ob tej priliki so mu ti potožili, da mora hoditi njihova deca 7 kilometrov daleč v šolo. Takoj po povratku v Zagreb je kralj sprejel bana savske banovine dr. Peroviča in mu sporočil, da želi, naj se željam seljakov iz Slavskega polja po zgraditvi nove šole čimprej ugodno. Sledenje je bilo takoj votirati iz banovinskih sredstev 300.000 Din za zgraditev te šole in pričeti takoj 7 deli. Šola bo postavljena v Gornji Vojšnici, to je v sredi okraja, kjer je morala doslej deca hoditi nad uro daleč v šolo.

Novi koncertni klavir

si je nabavila pred kratkim mariborska Glasbena Matica ter ga bo uporabljala izrecno le za umetniške prireditve. Prvič ga bo mogla publika slišati na sobotnem koncertu »Drave«, ko bo igral na njem naš priznani pianist g. prof. Vasilij Mirk. Klavir »Schweighofer Original« je iz zaloge bratov Würschinger iz Gradca.

Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutju, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodč. bolečinah, pritisku v glavi namišljeni boleznii je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozarček naravne »Franz Josefove« grenčice. V zdravniški praksi se »Franz Josefova voda« radi tega posebnost uporabljata, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavnih boleznii. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ban dr. Marušič — kum
sokolskemu praporu

MARIBOR, 10. junija. Uprava Sokolske župe Maribor je dobila brzojavno sporočilo, da bo kumoval praporu, ki ga župa razvije ob priliki svojega zleta dne 29. t. m., ban Dravske banovine dr. Drago Marušič.

Krvavi spopadi v Španiji

BARCELONA, 11. junija. Kljub naporem španske vlade, preprečiti revolucionarne nemire in krvave izgrede, izbruhne zdaj tu zdaj tam kako revolucionarno gibanje, ki ga je treba z orožjem udušiti. Večino teh nemirov je pripisovati delovanju sovjetskih agentov, ki razpolagajo z velikimi denarnimi sredstvi in ki zelo vešče izrabljajo hudo gospodarsko krizo ter prehodne težave republikanskega režima. Tako je prišlo v Barceloni do krvavih spopadov med komunističnimi delavskimi organizacijami in socialistično delavsko unijo. Tekla je tudi kri. V spopadih je bilo 15 delavcev več ali manj hudo ranjenih. Intervenirati je morala tudi policija, ki je aretirala številne komunistične huiškače.

Napetost med Rusijo in
Finsko

HELSINGFORS, 11. junija. Napetost med Finsko in Rusijo se še ni polagla. Ruski tisk še obdoljuje finsko vlado, da kuje načrte za napad na SSSR. Po Rusiji se širijo najbolj divje vesti in razburjajo prebivalstvo. Zlasti so nervozni v Leningradu, ki je blizu finske meje in je pred prevratom imel živahen promet s Finsko. Ruski tisk opozarja Finsko, da bo moskovska vlada kmalu izgubila potrpljenje.

bi znašala odškodnina za vsak kat. oral po 1000 do 3200 Din, torej prilično polovico današnje povprečne vrednosti zemlje. Tudi glede načina odplačevanja so razne kombinacije: ali, da bi izdala država veleposesnikom obveznice za odplačilo v 20 letih s 4%nim obrestovanjem in da bi te vsote pobirala država ob enem z davki; ali pa, da bi izdala takšne obveznice Agrarna banka, ali pa končno, da bi se veleposesniki intabulirali na zemljo novega lastnika in dobivali od njega letne rente. Ni še gotovo, za katero alternativo se bo vlada odločila.

Končno je tu še vprašanje velikih gozdnih posestev. Tudi tu še niso določene smernice. Gotovo pa je, da se tudi to vprašanje mora rešiti po lokalnih prilikah in potrebah in ne šablonsko po enem konitu. Nekateri so mnenja, da bi

v krajih, kjer ni druge plodne zemlje, kazalo razdeliti velike gozdne komplekse, vendar pa pustiti sedanjim lastnikom večje maksime nego pri poljedelski zemlji. Drugi zopet so mnenja, da bi bila razdelitev velikih gozdnih posestev z narodnogospodarskih vidikov zelo riskantna. Vsekakor bo treba upoštevati mnenja gozdarskih strokovnjakov zlasti tudi iz Slovenije.

Razveseljivo je, da se bliža konec likvidacije agrarne vprašanja. Danes že mnogi veleposesniki sami priznavajo, da je bila agrarna reforma socialna potreba. Številke o poljedelski proizvodnji tekom zadnjih let v naši državi, primerljane s prejšnjimi leti, pa potrjujejo tudi njeno stvarno upravičenost. Čim bo nov zakon delo agrarne reforme dokončal, bodo ti uspehi od leta do leta bolj vidni.

Vprašanje agrarne reforme

bo končno — zdi se — vendar stopilo v fazo likvidacije. Dočim se je v prvem desetletju vprašanje obravnavalo skoro pod vsako vlado drugače, vedno bolj s partizanskih nego državnih in narodnih vidikov, je sedanja vlada dala problem vsestransko proučiti in ga je deloma že tudi rešila. Reševati je bilo treba problem po raznih predelih države na razne načine, drugače za severne dele države, za Slovenijo, za Hrvatsko, Vojvodino in Slavonijo, drugače zopet v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini. Vprašanje agrarne reforme v predvojni Srbiji in Črni gori sploh skoro ni postojalo, ker je tam že popreje bila izvršena pravična razdelitev zemlje in veleposestev ni bilo. V Sloveniji, Hrvatski, Slavoniji in Vojvodini je pa bilo vprašanje agrarne reforme akutno, ker je velik del zemlje bil v rokah nekaj plemenitaških rodbin. Dočim je bilo na desetletisoče agrarnega proletariata brez zemlje sploh ali pa le tako malo količino, da jih ni mogla prehraniti. V Bosni in Hercegovini je še tretjina zemlje bila last agov in begov, v Dalmaciji pa so bili kolonatski odnosi. V južni Srbiji je bil položaj podoban onemu v Bosni in Hercegovini.

Vprašanje agrarne reforme v Dalmaciji ter v Bosni in Hercegovini je urejeno. Končno je bilo treba rešiti še vprašanje v severnih delih države. Vlada je še pred kakimi 6 meseci na podlagi vestnega študija izdelala načrt zakona o likvidaciji veleposestev. Načrt je bil izročen v izjavo zainteresiranim korporacijam in ustanovam in je sedaj tik pred končno redakcijo. Kakor javljajo iz Beograda, bo že v prvi polovici meseca julija objavljen.

Tri osnovna načela vsebuje zakon o likvidaciji velikih posestev v severnih krajih. Predvsem, da se kot definitivno zakonit sedanje stanje, ustvarjeno na temelju raznih dosedanjih zakonov in uredb, dalje da se za odvzeto zemljo določi odškodnina in način, kako se bo odplačevala, in končno, da se definitivno vredi vprašanje gozdnih velikih posestev. V merodajnih krogih smatrajo, da le v interesu veleposesnika in v interesu agrarnih interesentov, da že izvršena razdelitev ostane, kakor je, z malimi izjemami, in da se to stanje zakonit kot definitivno. Tako bo končno prenehala neizvestnost, kar je samo v interesu našega poljedelstva.

Vprašanje odškodnine za odvzeto zemljo je težavnejše. Da bivši lastniki odvzete zemlje morajo dobiti odškodnino, o tem ni dvoma. Da pa se mora potegniti gotova meja, dokod sega gospodarska zmogljivost novih posestnikov, ki bodo — izvzemši dobrovoljce, za katere bo plačala odškodnino država v glavnem iz kolonizacijskega fonda! — morali odškodnino sami plačati, je ravnotako gotovo. Predvideno je, da bi višina odškodnine znašala 160kratni iznos predvojne čistega katastralnega donosa, kjer bi tega ne bilo mogoče določiti, štirikratni iznos sedanjega čistega katastralnega donosa. Na ta način

Ob otvoritvi „Pohorskega doma“

Na jasni solčni poljani, 1030 m visoki, ki se na južnem pobočju Reškega vrha, prve markantnejše vzpetine v vzhodnem Pohorju, v visečih terasah razprostira ob zadnjem delu poti od sv. Bolfenka do »Mariborske«, bo to nedeljo slovesno otvorjen in svojemu namenu izročjen »Pohorski dom«. Ob gorenjem toku Reke, ki dobiva svoje bistre in glasne vode po več izvirkih izpod Reškega vrha in izpod takozvanega Slivniškega in Hoškega Pohorja in ki je, poganjajoč številne žage in mline, dala tudi ime Reki, prijaznemu pohorskemu selu nad Zg. Hočami, se namreč razprostira samostojna katastralna in politična občina »Pohorje«. In ker leži novo poslopje na ozemlju te občine »Pohorje«, je ime »Pohorski dom« tem bolj upravičen in značilen. V taki višini Dravske banovine do sedaj nima hotela, ki bi mogel po svoji legi, po svojem slogu in zunanjem licu, po svoji notranji ureditvi, kaj šele po svojih moderno-higijenskih in sportnih opremljenostih tekmovali s »Pohorskim domom«.

O vsem tem se bodo lahko že prepričali vsi, ki se bodo udeležili njegove otvoritve. Prikupljiva, dvonadstropna stavba upliva na zunaj po dveh visokih balkonih, odkoder se odpira preko zelenih pohorskih gozdov, seč, njiv in travnikov pogled in razgled proti jugu preko širnega Dravskega polja na zapadni del Slov. goric, na hrvaško Zagorje in na naše vinorodne Haloze z Rogaško goro in z Bočem. V notranjosti vidiš poleg temnice za fotografije v vsaki sobi, ki jih je nad dvajset, pritrjen fajančni umivalnik z mrzlo in toplo vodo, ki jo prejema po ceveh iz velikega boilerja, visečega nad štedilnikom v kuhinji. Ako je res, da je voda, ki izvira v praapnencu boljša nego je ona, ki prihaja iz zrnjaka, potem bo imel »Pohorski dom« najboljšo vodo, ker njegova voda, po vodovodu vani napeljana, teče iz praapnjeniških nahajališč kakih deset metrov nad »Domom« pod takozvanim »malim Triglavom«. Kopalnica se ponša z neko popolnoma moderno napravo, ki je namenjena ženskemu spolu; je to »Bidet«, kakršnega najdemo dame le v malokaterem mestnem hotelu. V koliki meri je pri gradnji in opremitvi tega »Doma« igrala veliko vlogo navdušena, nesebična ljubezen za stvar samo, to dokazuje dejstvo, da so vsa ženska ročna dela, v kolikor so potrebna za opremo tujskih sob, izvršila in oskrbele brezplačno, in sicer po jugoslovanskih narodnih motivih, skoro za vsako sobo drugače in posebej, gospe soproge uradnikov in nameščencev mestne občine mariborske, ki so pod spretnim vod-

stvom agilnega nadsvetnika inž. Černe »Pohorski dom« požrtvovalno postavili v enem letu.

Vsak ljubitelj našega zelenega Pohorja, vsak prijatelj našega lepega obmejnega mesta mora biti vesel te impozantne planinske stavbe iz narodno-gospodarskih razlogov; pčnosen mora biti za njo z našega nacionalnega stališča, ko vidi plod in sad slovenske požrtvovalnosti in slovenske ljubezni do našega starodavnega Pohorja. V dobi splošne gospodarske krize, ki je zlasti hudo zadela tako naše mesto kakor zlasti tudi naše Pohorje z njegovo lesno trgovino in industrijo; v dobi, ko od dne do dne vsi merodajni, poklicani in odgovorni krogi vedno bolj uvidevajo, da je razmah in podvig tuiskega prometa, da je tuiskega industrija edino sredstvo za sanacijo te naše gospodarske krize, mora vsak dober patrijot, pa naj je planinec ali ne, naj hodi na Pohorje ali ne, otvoritev tega modernega, tudi razvajanemu turistu in stalnemu gostu prav vso ugodnost in komodnost nudečega planinskega hotela iz celega srca pozdraviti z neskaljenim navdušenjem. Kajti nič več in nič manj ne pomeni ta naš »Pohorski dom« nego razmah in podvig našega tuiskega prometa, pa naj mislimo pri tem na domačine in naše državljane, ali pa na številne bogate tuje goste; pomeni torej dotok novih dohodkov, ki bodo vreli kakor iz neusahljivega vrelca, in sicer vedno hitreje in izdatnejše, čim bolj bo znala spretna, velikopotezna propaganda med tujim svetom pridobivati nam naklonjenega občinstva. So meseci v letu, ko drve in hite z osebnimi in brzimi vlaki pravcati veletoki skozi naše obmejno mesto na naše morje in v druge pokrajine naše države. Maribor mora znati, da ta veletok vsaj deloma in za daljši ali krajši čas zajeti in da privabi novih gostov, ki bodo ali stalno po več mesecev ali pa vsaj mimogrede bivali in ostali pri nas. Banska uprava Dravske banovine že gradi cesto iz Reke, odkoder je peš samo pol-drugo uro do »Pohorskega doma«; ko bo dograjena do pod »Mariborske«, bo se isti trenutek število novih izletnikov in gostov na našem Pohorju podestetovalo. Isto velja glede »Pohorske železnice«, isto glede »Ribniške koče« pri »Cerkvici« na zapadnem Pohorju. Ko se radujemo dograditve in otvoritve novega »Pohorskega doma«, je nujno potrebno, da vsi poklicani faktorji neumorno in smotreno delajo na to, da se zasnovani načrti za razmah in podvig tuiskega prometa na Pohorju in v Mariboru čim prej tudi izvršijo.

Dr. Fr. Mišic.

KABARETNI VEČER ČETRTEK - PETEK - SOBOTA VELIKA KAVARNA

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 11. junija ob 20. uri »Evangeljnik«, ab. A. Premijera.
Petek, 12. junija, Zaprt.
Sobota, 13. junija ob 20. uri »Evangeljnik«, ab. B. Kuponi.

Iz gledališča. V soboto, 13. junija bo prva ponovitev Kienzlove opere »Evangeljnik«. Ab. B. Veljajo kuponi. — Gostovanje ljubljanske drame bo v torek, 16. t. m. za abonente reda B., v sredo 17. t. m. pa za red A. Red C bo porazdeljen med A in B ter bodo abonente reda C prejeli pri prihodnji C predstavi nakazana mesta. — Proslava 25letnice člana mariborskega gledališča Eda Groma bo v četrtek, 18. t. m. Uprizorila se bo historična tragedija »Mayerling«, ki bo slavljenec v njej kreiral ulogo Rudolfa.

Zaključek čeških tečajev.

Minulo nedeljo so udeleženci čeških tečajev, ki jih je priredila JČ-liga, prav lepo zaključili svojo idealno vneto za priučenje češkega jezika s skupnim izletom k Sv. Urbanu. Čeprav je dopoldne deževalo in je bilo tudi popoldne zelo

nesigurno in oblačno vreme, se je napotilo k Sv. Urbanu vendar le okrog 40 dijakov in dijakinj in precejšnja družba češke kolonije, ki so skupno prebili par prijetnih uric pri Sv. Urbanu. Zleta se je udeležil celo g. podpredsednik JČ-lige svetnik Knop, ki se kljub svoji visoki starosti ni ustrašil dolgega pota. Dijaki so pokazali velik napredek in je upati, da bo to trden kader bodočih mladih prijateljev Čehoslovakov v Mariboru. Posebno lepe uspehe so pokazali pri Sv. Urbanu tečajniki, ki jih je vodil češko-slovaški učitelj g. Drly. Sistematično delo za širjenje češke kulture med našo mladino se bo prihodnjo jesen nadaljevalo z vso intenzivnostjo. Letošnji voditelji čeških tečajev gg. Drly, prof. dr. Pivko, prof. Oven (gimnazija) in prof. dr. Tominškova (državno žensko učilišče) so položili mnogo truda in požrtvovalnosti v to delo in jim bodi tudi na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Melajši!

V nedeljo, dne 14. junija 1931 je družinski izlet na Špičnik! Cilj pri posestniku Dreisiebnerju. Odhod peš ali z avtobusi do Svečine, poljubno kedaj. Stanek ob 15. uri na cilju. Vabljeni So-koli iz tamošnjih obmejnih krajev. — Odboj.

Mariborski in dneoni drobiž

Na prerujenem internem oddelku bolnice

Na prijazno povabilo g. docenta in primarija dr. Matka in pod njegovim vodstvom so si sinoči zastopniki tiska ogledali preurejeni in prenovljeni oddelki bolnice za notranje bolezni. Že poprej oblastna samouprava in sedaj tudi banska uprava ste z veliko ljubeznijo in znatnimi finančnimi sredstvi pripomogli k izpopolnitvi in preureditvi naše bolnice in zlasti tudi njenega internega oddelka.

V pritličju in prvem nadstropju so bolniške sobe za moške in ženske ter deco. Na ženskem oddelku je 45 postelj, zasedenih je 41, v otroških sobah 15 postelj, zasedenih je četvero, v sobah za moške je 35 postelj, bolnikov je danes celo 37. V izolirnici, ki je tudi del internega oddelka, je 70 postelj, zasedenih je samo 10. Vse sobe so na novo prepleškane, postelje nove železne, perilo in posteljina lepa, kakor v najboljših sanatorijih. Na novo so položeni parketi, v celem oddelku je uvedena na novo centralna kurjava, vse sobe imajo lepe moderne umivalnike. Povsod je lep red, bolniki se počutijo udobno.

Na novo je urejen tudi fizikalno-terapeutični institut z višinskim solncem, potno omaro, tonizatorjem, diatermijo, štristanično kopeljo in napravo za ogljikovo-kislinske kopeli.

Značilno je, da je večina bolnikov na moškem in ženskem oddelku s srcem in rakom. Srčne bolezni so postale tipične za modernega človeka v starosti okrog 40 let, ki se v borbi za obstanek prehitro iztroši.

Posebnost tega oddelka je v drugem nadstropju tuberkulozni oddelki, ki ga je zgradila in opremila Protituberkulozna Liga pod krepko inicijativo docenta dr. Matka. Ta oddelki ima 25 postelj, od katerih je danes 14 zasedenih, ima krasno lopo za ležanje na prostem. Oddelki so šele nedavno po preureditvi na novo utorili in bo kmalu zopet polni. Liga je nabavila za oddelke tudi radio, ki ga je znana naša izdeovalnica radio-aparatur Slord v Ptujju prepustila Ligi za polovično ceno. Zanimivost tega oddelka je, da so sobe vse nanovo prepleškane v raznih intenzivnih barvah, vse imajo nova tla iz linoleja, tako da se bolniki počutijo kakor doma. Tekom letošnjega leta jih je na oddelku, ki je določen samo za odrto jetiko, umrlo 33.

Reorganizacija internega oddelka se je torej po smotrenih navodilih g. primarija dr. Matka izvršila že v precejšnjem obsegu. Seveda pa še manjka marsikaj, predvsem kemični laboratorij, večji plarniški prostori in mnogo postranskih prostorov. Izpopolniti treba še tudi fizikalno-terapevtski institut. Upamo, da bo banska uprava čimprej pristopila izvedbi načrta za prizidanje še enega poslopja po načrtih, ki jih je dal izdelati že bivši oblastni odbor.

Obnova procesa radi Kanclerjevega umora

V zvezi z izpovedbami morilca Mohorka v zadevi umora kmeta Kanclerja na Šobru sta bila — kakor smo svoj čas poročali — aretirana zopet Anton Kovač, brat na 14 let obsojenega Rudolfa Kovača, in pa Friderik Klančnik, proti kateremu je bilo svoj čas postopanje ustavljeno. Državni tožilec je na podlagi novih momentov zahteval obnovo procesa radi Kanclerjevega umora proti Antonu Kovaču in Klančniku radi soudeležbe na umoru. Danes dopoldne se je vršila pred senatom zadevna razprava o dopustnosti obnove. Ker je Mohorko medtem svojo trditve glede Antona Kovača umaknil, se je senat izrekel proti dopustitvi obnove procesa proti Antonu Kovaču, pač pa je dopustil obnovo procesa proti Klančniku, proti kateremu bo državno tožilstvo sedaj dvignilo obtožbo. Anton Kovač pa ostane tudi še v preiskovalnem zaporu, ker ga Mohorko obremenjuje z izpovedbo, da mu je Anton Kovač posodil kolo, ko je šel svoj čas na roparski pohod v Sv. Lovrenu na Pohorju.

Osebnost vest.

Pri 10. terenski telegrafsko-telefonski sekciji v Mariboru je imenovan kot tehnik Ludvik Turk, dozda uradnik te sekcije.

Važen kulturni jubilej.

Prihodnji petek, dne 19. junija bo imela »Slovanska čitalnica«, ki je najstarejša kulturno društvo v Mariboru, svoj 70letni občni zbor, na katerem se bo tudi sklepalo o posebni proslavi tega važnega mariborskega kulturnega jubileja. Kakor znano, je »Slovanska čitalnica« lastnica »Ljudske knjižnice«, ki bo tudi letos proslavila svojo 25letnico krasnega razvoja. Občni zbor čitalnice se bo vršil ob 18. uri v prostorih »Ljudske knjižnice« v Narodnem domu.

Odhod v počitniško kolonijo na Pohorje

Kakor nam javlja Društvo za zaščito mladine, bo odhod prve skupine v počitniško kolonijo kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju v soboto 13. t. m. in ne 15. t. m., kakor je poročal neki ljubljanski list.

Pevski zbor Glasbene Matice ima jutri 12. t. m. ob 20. svoj redni občni zbor.

Opozarjamo na nocojšnjo premijero

Kienzlove opere »Evangeljnik«.

Sodelujejo trije gostje, ga. Zamejč-Kovičeva ter gg. Jarc in Neralič. Orkester je pomnožen, sodeluje tudi harfist g. Lukež. Dirigira L. Herzog, režira D. Truhovič.

Samomor 15letnega dečka.

V podstrešju hiše št. 16 v Taborski ulici je našel snoči okoli 18. ure realčan Rožnvel na perilni vrvi obešenega 15letnega pekovskega vajenca Kozar Karla. Na njegove klice prihiteli sosedi so takoj sneli nesrečnega dečka ter ga poskušali z umetnim dihanjem vzbuditi k življenju. Vsi naporji so ostali zaman ter ni neostalo med tem došlemu zdravniku dr. Zorjanu drugega, kakor ugotoviti smrt mladega samomorilca ter odrediti prevoz njegovega trupla v mestno mrtvašnico na Pobrežju. Kozar Karla se je učil pri pekovskem mojstru Francu, ki ga je vzljubil zaradi njegove mirne in tihe narave ter mu poveril razpored kruha. Mladič se je rad igral s svojimi prijatelji ter je še uro pred smrtjo zbiral na dvorišču žogo v družbi realčana Rožnvela in pekovskega učenca Kukoviča Antona. Pri igri je bil popolnoma miren in niti najmanj ni kazal, da bo izvršil čez dobro uro tako usodopolen korak. Po igri je odšel v svojo spalnico, kjer je še veselo žvižgal. Pol ure pred smrtjo je obiskal še svojo mater in govoril z njo z največjim mirom o navadnih stvareh, tako da ni bilo niti slutiti, kake misli so se podile po glavi obupanega dečka. Od matere se je odpravil na podstrešje, kjer je izvršil svoj obupni čin. Zapustil ni nobenega pisanja, iz katerega bi bilo mogoče razvideti vzrok njegove smrti.

Poljski koncert v Mariboru.

Poljsko pevsko društvo »Echo« iz Krakova namerava ob koncu svoje koncertne turnee po Jugoslaviji, ki jo pravkar vrši, prispeti na ponedeljek, dne 22. junija tudi v Maribor in prirediti v Narodnem gledališču svoj koncert.

Na morje!

Izlete, koncerte in kino imajo udeleženci v kopališču v Martinšiči pri Sušaku. Enodnevní izlet z parnikom ob obali našega morja je že vštet v vsoto, ki jo plačajo, to je 850.— Din. Razen tega je še poldnevni izlet z ladjó. Kino je dvakrat tedensko, vmes pa so koncerti. Radio pa stalno igra v velikem senčnatem vrtu in ob obali. V soboto je zadnji dan prigrasitve in to v Koroščevi ulici v šolski polikliniki.

Nezgode pri delu.

Pri stavbi banovinske hranilnice v Slovenski ulici je prišel včeraj proti večeru 50letni delavec Rudolf Brus tako nesrečno med steno in neko vozilo, da mu je zmečkalo levo roko. Ponesrečenec so morali z reševalnim avtom prepeleti v splošno bolnico. — Sinoči okrog 22. ure je 20letni knjigovez Anton Veras doma na Ruški cesti, cepil drva. Pri delu mu je velika grča priletela v glavo in ga tako močno ranila, da je moral reševalni oddelki posredovati.

Mellon, ameriški finančni minister

KAKO GA OPISUJE ANGLEŠKI ZNANSTVENIK?

Profesor socijalnih znanosti na londonskem vseučilišču Harold Laski je začel opisovati osebnosti najznamenitejših ameriških javnih delavcev sedanosti. Po Henry Fordu opisuje osebnost državnega tajnika za finance Mellona. Mellon je bil državni tajnik zajedno s poslednjimi tremi predsedniki republike ter zavzema to mesto danes že deseto leto. Ko je postal prvi državni tajnik, je bil star že 70 let, ni pa imel pravih političnih izkušenj. Za svoje mesto se ima zahvaliti dejstvu, da je odločen neprijatelj republikanske stranke ter da je četrti človek po bogatstvu in to ne samo v Ameriki, nego na celotnem svetu. Njegovo imetje cenijo na okroglo 300 milijonov dolarjev. Svoje bogatstvo si je pridobil z jekleno industrijo.

Njegova politika kot državnega tajnika za finance se odlikuje po tem, da je silno enostavna. On je pristaš čim nižjih davkov, posebno pri obdavčevanju velikih imetkov. Ta politika omogoča bogatašem, da obdrže svoje bogastvo nedotaknjeno. Mellon čuti, da so bogati ljudje Ameriki baš ono, kar so bili Platonovi stražarji njegovi utopiji države. Vse, kar je dobrega, izvira iz njih. Mellon pa je tudi pristaš visokih tarif. Pod njegovimi avspicijami ima Amerika danes najvišje tarifyne meje v svoji zgodovini. Vsaka industrija je zaščitena, če je važna ali ne, uspešna ali neuspešna.

Nikdo, kdor še ni videl, kako se doseže tarifyna omejitev, si ne more predstavljati, kakor to izgleda. To je brezobzirna borba za zaščito lastnih interesov, vrši se propaganda preko posebnih agencij, korumpira se na najširši osnovi. To je nekaka predpriprava za tarifyno omejitev. Naravno, Mellon je v tem pogledu popolnoma in absolutno čistih rok. On pripada tisti skupini poslovnih ljudi, ki smatrajo, da je ameriški eksperiment opravičen zato, ker proizvaja milijonarje. Mellon je poklonil Ameriki Mellonov institut, čeliga smoter je raziskovanje vrednosti idej, ki bi mogle koristiti v trgovskem oziru. Mellon ima seveda svoje palače in svoje zbirke umetnin, kar je

pa vobče potrebni rekvizit vsakega ameriškega milijonarja. Sicer pa je njegov okus enostaven, in njegovo privatno obnavljanje ljubezljivo in darežljivo. Sploh pa je njegovo življenje mnogo bolj enostavno in zmerno, kakor bi si ga lahko sicer privoščil četrti človek po bogastvu.

Na to, kaj je pravzaprav Mellon storil za Ameriko, je precej težko odgovoriti. Mnogi poslovni ljudje bodo odgovorili, da je njegovo bogastvo dokaz njegovega dela. Vendar pa je njegovo bogastvo rezultat uspešnih velikih finančnih operacij, ne pa tehničnih izumov in organizatorične genijalnosti. Mellon nima onih odlik, ki jih ima Henry Ford ali pa veliki železniški magnat J. Hill.

Zunanost Mellona sliči staremu županiku. Težko verjetno je, da bi si postavil Mellon kakšno življenjsko teorijo.

Če je, tedaj mislim, da jo je mogoče formulirati enostavno tako, da je Bog določil poslovnega človeka za to, da vladati civilizaciji v svojo korist. Govori se, da globoko veruje v previdnost in v to, da je določena usoda posameznikov od Vsemogočnega in, da se morajo brez vsa kršnega godrnjanja pomiriti s svojo usodo. Za Mellona je vsaka stvar vprašanje kredita, katerega pa so vredni samo bogati ljudje. Za njega je bogat umetnik pravi umetnik, velik autor pa je oni, ki prodaja na stotisoče svojih proizvodov. To je njegovo merilo za ocenjevanje ljudi in stvari.

V uspešnost izobrazbe sicer veruje, ali ta mora biti praktična. Amerika je in ostane raj za Mellona in njemu enake. Zanj ni dvoma, da so samo bogataši pozvani, da stolujejo na najvišjih mestih, čeprav čisto za to niso dorasli. V ekonomskem pogledu je shvačanje ameriškega delavca še tako suženjsko, kakršnega nisem videl nikjer drugje. Vsak je še vedno nekako hipnotiziran od misli, da lahko postane nekega dne on ali pa njegov sin milijonar. Zato pa je v Ameriki komaj čuti besedo kritike, ko si kupiči Mellon svoje bogastvo.

Tajinstveni vlomilec, ki so ga iskali 15 let

Danski policiji se je posrečilo dobiti v roke zločinca, ki ga je iskala dolgih 15 let. Šele sedaj, ko je ujet, je javnost v svoje največje začudenje izvedela, da je ta človek pod imenom Julij Framlov skozi vsa leta vodil dvojno življenje. Bil je znan kot ugleden mož in dober očesvoje družine, ki je z največjo pridnostjo delal v svoji trgovini s sadjem. Od časa do časa pa je v nočnih urah kot vlomilec hodil na lov. Celo v prvi poročni noči je pustil svojo mlado ženo ter odšel na ta svoj posel. Čez nekoliko let je priznal ženi in deci svoje čudne nočne pohode, a oni so, boječ se njegovega maščevanja, molčali. Z ukradenim denarjem je skušal spekulirati, pa ni imel nikoli sreče.

Že od leta 1916 se je ta misteriozni človek bavil z vlomil, ali policija ni imela nikoli sreče, da bi mu prišla na sled, čeprav je znala vselej, da je vlomil baš on, ker je delal to na svoj poseben način, on, sicer z električnim svetilom, ki ga je priklopil na luč. Kadar se mu je posrečilo, prinesli domov kaj plena, ni razmeševal, nasprotno, živel je skromno, a prihodnji vlom je izvršil šele, ko je porabil denar. Po načinu življenja torej ni bil nikoli sumljiv in se ni nikomur sanjalo, kaj se skriva v njem. Policija je mnenja, da je bil pri vlomih vedno sam. Ker ga pa pri vlomih nikdar ni nihče zalotil, ga je bilo tem težje izslediti. Le neke noči, ko je baš odhajal iz nekega urada, katerega lastnik se je slučajno vrnil, ker je pozabil nek predmet, ga je ta zasačil. Maskirani vlomilec mu je zagrozil z revolverjem in pobegnil. Čim se je lastnik opomogel od prvega strahu, je hotel poklicati policijo, pa so bile vse telefonske žice prerezane. Po vsoti, ki je padla v lomilcu v roke, je lahko policija matematično izračunala, koliko časa bo tajinstveni človek miroval. Vodil je namreč tako življenje, da je bilo lahko natanko izraču-

nati. Ko je oropal poštni urad v Holbaku za 70.000 kron, se dolgo časa ni ničesar slišalo o njem.

Po mnenju policije, bi se moral te dni zopet pojaviti. In res se je pojavil v malem mestecu St. Hedvige, kjer je skušal vlomiti v pošto, zakaj posebno rad je imel poštne urade. Toda tu ga je moral nekdo zmotiti, ker blaga na ni bila izropana. Policija je bila mnenja, da bo svojo pot nadaljeval v Kopenhagen, zato je dobro zastražila vse poštne urade.

Pred nekoliko dnevi so se v nekem poštenem uradu v predmestju naleteli stražniki na elegantnega gospoda s potno torbico. Rekel je, da stanuje v isti hiši, nakar je policija zahtevala, da jini pokaže svoje stanovanje. V tem trenutku je zagrabil samokres, ter težko ranil enega izmed stražnikov, nato pa zbežal, preganjan od drugih stražnikov. Na begu se je spodtaknil ter padel, nakar je bil ujet. Odpeljali so ga na policijski komisariat, kjer je priznal, da je on tajinstveni človek, ki so ga toliko let zama iskali.

Tajnost Rusije

Sovjetska akademija znanosti je objavila letno poročilo o uspehih raziskovanj raznih znanstvenih odprav po predelih Rusije. Tako je odkrila odpravo, ki je raziskovala obalo Ledenegega morja, ob izlivu reke Indigirka veliko naselbino z nad 500 prebivalci, ki ni bila doslej znanomovana še na nobeni karti. Prebivalci te naselbine so živeli popolnoma ločeno od sveta. Rodom so Rusi, vendar pa govore jezik, ki je še zelo podoben starorurščini iz 16. in 17. stoletja. Po ustnem sporočilu so bili njihovi predniki lovci na kožuhanje, ki so se naselili v tem predelu že za časa carja Ivana Groznega. O padcu carevine in svetovni vojni niso imeli nobenega pojma. Mnogo truda je stalo udeležence odprave, da so poučili te novoodkrte državljane sovjetske republike o osnovnih pojmi in ciljih boljševizma.

Sokolstvo

Sokolsko slavi v Oplotnici

Jedva je preteklo 11 let, odkar si je novo ustanovljeno Sokolsko društvo Oplotnica zvalo svoje gnezdo in zopet je slavilo v nedeljo 7. t. m. znamenit svoj praznik. Prvo v Dravinjskem okrožju je razvilo svoj prapor. Z veliko svečanostjo so se vsi člani pa tudi ostali občani pripravljali na to svečanost. Saj čuvalo oplotniškega Sokola vsi kakor svojega najljubšega varovanca. Celi teden so pripravljali članice in člani izletni prostor, okrasili ga z zelenjem in z zastavicami v narodnih barvah. Ali v vse to svečanostno razpoloženje je kanila tudi kapljica grenkobe. Društvo je zaprosilo cerkveno oblast, naj prapor blagoslovi, saj so vendar vsi člani pristaši rim. kat. cerkve in verni kristjani. Njihova prošnja pa ni bila uslišana, češ, da se ministrski predsednik še ni izjavil, kako stališče zavzema Sokol napram cerkvi, in tako je blagoslovitev izostala brez krivde Sokola. Že predpoldne so se zgrinjale množice ljudstva v ljubko pohorsko vas Oplotnico od vseh strani. Pokazalo se je, kako narod čuti in se veseli s Sokolom. Popoldne pa so prihajali kmečki fantje Sokoli na okrašenih vozovih, veselo prepevajoč, iz Zreč, Loč, Poljčan in od drugih okoliških društev. Pred kapelo v sredi vasi je bil postavljen lijen oder, na kojem se je vršilo razvite. Točno ob 2. uri je korakala povorka iz zletnega prostora na slavnostni prostor ob sviranju trboveljske godbe. Br. starešina Petelinšek je pozdravil goste, sestra Jermanova je razvila prapor, mu še pripela trak v narodnih barvah, in ga izročila br. barjaktarju Poznetu. Brat dr. Mejak kot zastopnik župe Maribor je v svojem govoru naglašal, da je sicer izostal cerkveni blagoslov, vendar božji blagoslov ni izostal. V sokolski borbi za pravico, lepoto in resnico nas tudi Stvarnik ne bo zapustil. Nasprotniki Sokolstva igrajo še samo z eno karto proti Sokolu, češ da je veri sovražnik, nimajo pa za to nobenega dokaza in je že tudi narod spregledal, da so to prazne besede. Nato se je razvila po vasi impozantna povorka na zletni prostor. Radi slabega vremena so se vršile samo proste vaje. Nastopilo je 32 članov, nato kmetska četa na Koblju, burno pozdravljena od občinstva. Naši fantje so pokazali, da sokolska ideja prodira tudi na deželo in so prazne govornice, da Sokolu na deželi ni mesta. Članice je nastopilo 24, po večini kmečka dekleta, ter 20 moške in 29 ženske dece. Vsi oddelki so bili dobro pripravljeni in je bila cela prireditev lepa harmonija sokolskega praznika. Najlepše zadoščenje imajo agilni sokolski delavci iz Oplotnice s to proslavo. Prapor pa bo ponosno zbiral pod seboj vse Sokolstvo Dravinjske doline. V nedeljo 21. t. m. pa bo zopet ponosno zaplapolal v Konjicah na okrožnem zletu Dravinjskega sokolskega okrožja.

Sokolsko društvo Maribor I.

priredi v nedeljo, dne 21. junija svoj drugi javni nastop na letnem telovadišču vojašnice Kralja Petra I. (bivše kadetnice). Poleg članstva, naraščaja in dece nastopi tudi vojaštvo s prostimi vajami. Vabimo vso sokolsko družino in vse prijatelje Sokolstva na to prireditev mladega društva.

Smrt pozabljivega profesorja.

V Doylestownu v Pensilvaniji je živel dolgo vrsto let sloviti prirodoslovec in vseučiliški profesor, ki si je pred leti sezidal krasno vilo in uredil najlepši vrt v mestu. Na vrtu je zasadil več sto vrst raznih pestrih in krasnih rož, katere so hodili trgati le preradi razni nepridipravi. Zaradi tega je namestil pred dvema letoma na vrtu celo vrsto avtomatičnih pušk, ki so se sprožile, čim je kdo preveč neprevidno operiral okoli rož. Nedavno pa je bil gospod profesor, ki je bil znan tudi kot velik raztresenec, pozabil na svoje avtomatične puške in se ves vzhvičen zaradi lepote neke rože tej tako nesrečno približal, da se je sprožilo orožje in ga zadelo s svojim smrtonosnim strelom.

Sport

Velike mednarodne rokoborbe

so včeraj potekle sledeče: kot prva sta se srečala poljski »lev« **Orzowsky** in Rumun **Pecascu**. Po težkem, v glavnem izenačenem boju je sodnik po 25 minutah proglasil neodločen rezultat. Drugi par Bolgar **Belič:Frank** (Saksonska) je nudil eno najlepših rokoborb letošnje konkurence. Oba atleta, fizično lepo razvita, sta z najrazličnejšimi tehničnimi finesami skušala nadvladati drug drugega; parada za parado, ena lepša od druge, je številno občinstvo zadivila, da je po neodločenem izidu krasne borbe akterije navdušeno pozdravljalo. Zaključni par sta tvorila »kralj tehnike« Madžar **Bognar** in van de Borg (Nizozemska). Določena odločilna borba je končala z zmago Bognarja v 19. minuti. Večino časa je bil sicer Nizozemec v premoči, toda spretnejši Madžar se je znal umakniti najnevarnejšim prijemom, dokler ni presenetil nasprotnika z dvojnimi prijemi in ga položil na hrbet. Program za danes 11. t. m. je sledeč: 1. **Contas** (Sedmograška):**Frank** (Saksonska), 2. **Pecascu** (Rumunija):**van de Borg** (Nizozemska), 3. **Belič** (Bolgarija):**Orzowsky** (Poljska). Pričetek borb ob 20.30. uri.

X. zvezdna kolesarska dirka v Celje.

Zveza slovenskih kolesarjev v Celju priredi v nedeljo, dne 14. t. m. propagandne kolesarske dirke v Celje. Tekmovanja se bodo udeležili: pododbori Zagreb, Ljubljana, Celje in Triglavski pododbor ter kolesarski klubi iz Domžal in Novega mesta. Pododbor Maribor starta ob 5.50 pri mestnem vodovodu, cilj pred trgovino Gams v Gaberju pri Celju. (64 km.) Pravico starta imajo vsi člani klubov, ki so včlanjeni v Kolutur. Savezu kraljevine Jugoslavije imajo savezne izkaznice. Prijavnino določi vsak pododbor v svojem delokrogu. Vsi prvaki prejmejo kolajne, druga mesta diplome, tretja priznanice.

Medklubski odbor LNP, službeno.

V soboto, dne 13. junija se vrše sledeče tekme: ob 13.30 SK Železničar, Vel. Bečkerek:SK Železničar, Osijek; ob 15. ŽSK Hermes, Ljubljana:SK Železničar, Niš; ob 16.30. uri SK Železničar, Sarajevo:SK Železničar, Maribor; ob 18. uri SK Železničar, Zagreb:SK Železničar, Subotica. V nedeljo, dne 14. t. m. ob 16. glavna zmagovalca iz prejšnjega dne; ob 18. uri reprezentanca železničarskih klubov:SK Železničar, Maribor. Vse tekme bodo na igrišču ISSK Maribor. Službujoči odborniki v soboto g. Fišer, v nedeljo g. Marusig. — Tajnik.

Sodniška sekcija ZNS, službeno.

Tekme nogometnega turnirja železničarskih klubov dne 13. in 14. junija sodijo sledeči gg. sodniki: v soboto 13. t. m.: Osijek:Vel. Bečkerek g. J a n č i č, Ljubljana:Niš g. N e m e c, Sarajevo:Maribor g. B e r g a n t, Zagreb:Subotica g. V e s n a v e r. V nedeljo, dne 14. t. m. predtekmo g. E r m e n c, reprezentanca železničarskih klubov:SK Železničar, Maribor, g. dr. P l a n i n š e k. — Poverjenik.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo.

V nedeljo, dne 14. junija se nadaljuje tekmovalje za državno nogometno prvenstvo. Od slovenskih klubov nastopi samo Ilirija, dočim bo ASK Primorje pavziralo do tekme Ilirija:Primorje dne 5. julija. V nedeljo, dne 14. t. m. se srečata v Ljubljani: Ilirija:Hašk, v Zagrebu pa Concordia: Hajduk.

Lahkoatletsko državno prvenstvo za moštva v Dravski banovini.

V Ljubljani se je vršilo tekmovalje za lahkoatletsko državno prvenstvo za moštva. Tekmovanje je dalo zelo slabe rezultate. Največ točk si je osvojil ASK Primorje in sicer 46,894.92, dočim si je Ilirija priborila samo 22,966.745 točk.

Jugoslovenski konj na mednarodni tekmi v Mödlingu.

Od 22. do 27. junija se bodo vršile v Mödlingu pri Dunaju velike mednarodne konjske dirke. Na tekmi bo nastopila tudi naša država s skupino izbranih dirkalnih konj. Med drugimi bosta tudi dva žrebca iz državnih žrebčarn, katera bo jezdir g. Vladimir Seunik.

M. Zovanc

V senci jezuita

Zgodovinski roman

129

Tiho je stopil k omari in segel vanjo. A roka je otipala papir. Manfred je vzel papir in ga pogledal raztreseno. Zdalci pa se je zdrznil. Papir — pergament, zložen in zapečaten kakor pismo — je imel napis. In ta napis se je glasil: »Manfredu.« Za katerega Manfreda je bilo to pismo? Prav lahko, da zanj! Pisano je bilo s trdno, krepko roko, nikakor ne okorno pisavo. Toda poteze mu niso bile znane. Manfred je torej sklenil zbuditi Margentino. Rahlo se je doteknil njene roke. Blazna ženska je zakričala osuplo, a nato je busila v grohot. »Torej si spet zdrav?« je dejala. »Da. Dobra Margentina! Toda povej mi, kaj pomeni to pismo?« »Namenjeno je tebi.« »Kdo ti ga je dal?« »Ciganka mi ga je dala. Rekla je: Daj mu to pismo čez osem dni, ko bo zopet zdrav a nikakor ne prej.« »Ah! Ciganka ti je rekla to? ... Že prav: a jaz sem že zdaj popolnoma okreval.« Tako govoreč, je sedel Manfred na rob svojega ležišča in radovedno odprl pismo. Že ob prvih besedah je začel zardevati in prebledeti po vrsti. Margentina je opazila v njegovih rokah lahko trepetanje. Manfred je prečital pismo, kakor da ga hoče požreti s pogledom, nato pa ga je prečital še večkrat, počasi in pozorno. Potrebno je, da ponovimo bralcu besedilo tega zanimivega pisma. Pri tem ne izyazamemo niti onih podrobnosti, ki so v izvestnem smislu brez pomena za našo povest. Cigankino pismo Manfredu: »Zdaj, ko mi to ne more več škoditi, ti hočem odkriti, v kateri deželi si rojen, in kako je ime tvoje-mu očetu. Obotavljala sem se, preden sem storila ta sklep, zakaj prisegla sem bila pri Aldebaranu, veliki zvezdi svoje usode, da ti nikdar ne zinem besedice o tem. Toda kaj hočeš? Lahko, da je umrlo v mojem srcu zaupanje in vera v zvezdo Aldebaran, kakor je umrlo v njem že marsikatero zaupanje in marsikatera vera. In naposled — morda bi ti bila že zdavnaj razodela tvoje rojstvo in pokoljenje — kajti vzljubila sem te —

toda bala sem se nečesa, in tega ti ne mislim razložiti posebej.

Danes ni več utemeljen ta strah. In zato čitaj moje pismo prav pozorno, zakaj videl me ne boš nikdar več; pojasnila pa, ki ti jih podajam tu, vsebujejo mnogo podrobnosti, ki ti bodo koristile, ako hočeš najti svoje starše in biti spoznan od njih.

Vidiš torej Manfred: Pred dobrimi dvaindvajsetimi leti sem potovala z delom svojega rodu po Italiji, od juga proti severu. Prišli smo iz dalnje Azije, iz pokrajin, ki se jih ne spominjam več in kjer prebivajo najstarejši od mojega rodu. Prehodili smo bili Arabijo, nato pa Egipt, kjer smo ostali dolgo časa in kjer sem se naučila mnogih ved.

Ves naš rod se je ukrcaj v Aleksandriji — polovica na ladjo, ki je imela odpluti v deželo Turkov, drugi pa na ladjo, ki je bila namenjena v Sicilijo; pri tej polovici sem bila jaz.

Iz Sicilije smo preskočili v Italijo; tam se je razdelila naša rodbina na več čet, ki so se razšle po različnih cestah.

Z možem, ki sem si ga bila izbrala za svojega so-proga, in s svojim sinom sem prehodila Italijo v vsej njeni dolžini. Šli smo v Napoli, iz Napolja v Rim, od tam v Firence in Mantovo. Prerokovala sem ljudem srečo. Moj mož je pletel razne stvari iz protja in prodajal dokaj dobro. Jaz sama sem zaslužila mnogo denarja. Ljubila sem sina z oboževanjem; bila sem srečna, da srečana ...!

Temu sinu je bilo takrat 16 let. Bil je lep in ponosen kakor moreš biti ti sam. Živel smo takrat v Mantovi — kakor sem že rekla. Bili smo tam kak mesec dni in že smo hoteli prenesti svoje nestalno bivanje kam drugam — kar me zadene strašna nesreča.

Moj sin je oklofutal na ulici mladega plemiča, ki ga je zasmehoval; aretirali so ga na mestu.

Za ta zločin je bila določena najmanj dosmrtna ječa, ako ne celo smrt.

Vsa zbegana sem začela polzvedovati. Kdo vlada v Mantovi? sem vprašala ljudi.

In smeje so mi odgovarjali: Mantovo vlada vojvoda, a vojvoda vlada lepa Lukrecija Boržija.

Hitela sem v vojvodske palače. Šele čez dva dni se mi je posrečilo prodreti vanjo in priti pred obličje Lukrecije Boržije, slavne žene, ki si gotovo že slišal o njej, zakaj slava njene lepote je donela čez hribe in doline.

Vrgla sem se k nogam signore Lukrecije in ji povedala, kaj se je zgodilo mojemu sinu. Rekla sem ji, da moram umreti žalosti, ako mi ne vrnejo sina; dolgo, dolgo sem jo rotila in plakala pred njo na kolenih.

Signora Lukrecija me je poslušala izprva z visokomerno brezbriznostjo.

Nato se je zazdelo po malem, kakor da se zanima za mojo povest in za mojo materinsko žalost. Pomotrla me je pozorno.

Odslovila je ženske, ki so jo obdajale in moje srce je jelo utripati v upanju.

»Torej ljubiš zelo svojega sina,« me je vprašala na to.

»On je vse moje življenje!« sem vzkliknila s solzami.

»Lahko si prepričana, da ga obsodijo na smrt; o tem ni nobenega dvoma. Cigan, ki se predrzne udariti sina zlahke rodbine ... Da, zadeti ga mora smrtna kazen ... toda ... ako hočeš, ga lahko rešiš.«

Poslušala sem jo zadihavaše od notranje tesnobe. »Ako ljubiš svojega sina,« je povzela ona z mrkljim glasom, »si pač pripravljena storiti vse, da mu rešiš življenje?«

»Vse, vse storim signora!«

Molčala je nekaj časa, gledaje me pozorno, kakor da bi mi hotela prodreti z očmi v dno duše; gotovo se je prepričala o moji odkritosrčnosti in strastni materinski ljubezni, da mi je polnila dušo, zakaj dejala je nazadnje:

»No, morda se pomeniva ... Poslušaj me ...«

»Poslušam vas signora!« sem vzkliknila jaz, visel s pogledom na njenih ustnicah.

Manfred! Čitaj pozorno, kar zdaj sledi, zakaj v tej trenutku mojega življenja je bila sklenjena zaveza. In je združila tvojo usodo z mojo.

Signora Lukrecija Boržija je povzela: »Ali poznaš mesto Monteforte?«

»Ne poznam ga, toda izvem zanj, ako je potrebno.«

»Hočem ti dati vse podatke. Pojdi torej v Monteforte ... za to boš potrebovala osem dni ... in za povratek ravno toliko ... za bivanje tam ne manj ... toda skupaj mesec dni, če računamo obilno ... Odpotovati pa moraš takoj ...«

»Pripravljena sem signora; odidem lahko še ta trenutek.«

»Dobro ... ali imaš koga, ki bi ti lahko pomagal pri nekem podjetju, ki pa zahteva več spretnosti kakor moč? ...«

»Vse imam, kar je potrebno, signora ...«

»Potem odidi še danes; pojdi pa peš, zakaj potrebno je, da te nihče ne vidi, ko dospeš v Monteforte.«

»In kaj storim v Montefortu signora?«

Zdelo se je, kakor da se Lukrecija Boržija obotavlja, razodeti mi poslednjo skrivnost.

»Zaupajte mi vse,« ji pravim s trdnim glasom. »Vse hočem storiti, karkoli mi naročite; da otnem svojega sina, sem pripravljena storiti vse, celo zločin!«

Namenoma sem izgovorila te besede, zakaj ugenile sem takoj, da me hoče pridobiti za hudodelstvo.

In moje besede so res pomirile signoro.

Sklonila se je k meni in mi dejala tiho:

»V Montefortu živi nekdo, ki ga sovražim ravno tako, kakor bi ti sovražila krvnika, ki bi ti ugrabil sinu; in žena živi v Montefortu, ki jo mrzim enako, kakor ljubiš ti svojega sina ... Temu možu in tej ženi hočem uničiti življenje ... Ali mi hočeš pomagati?«

»Vse storim, signora!«

V reje vzamem

1—2 kravi samo za mleko in najamem konja za pol leta ali ga kupim proti kasnejšemu plačilu. Ponudbe na »Večernik« pod šifro »Posestnik začetenik«. 1686

Priden in pošten pekovski pomočnik, dobra moč, išče takoj nameščenje. Naslov v upravi Večernika. 4000

Železni štedilnik, dobro ohranjen, kupi kantiner v kassarni Kralja Petra, Maribor. 1688

Sobo in črkoslikanje, vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

zastopniki so sprejemajo

Dobro in svežo praženo kavo

sladkor, riž, moko, olje, kis in vse druge specerijske predmete nudi po najnižji ceni

A. LESJAK
Gospodarska ul. 11

Večjo množino

makulturnega papirja
prodamo.

Uprava »Večernika«

Odprodati hočemo več tisoč srajc, zato
14 dnevna reklamna prodaja perila po senzacionalno znižanih cenah
Morate si ogledati zalogo in primerjati cene!
Tovarniška zaloga perila
Jos. Karničnik, Glavni trg 11

Doma in na cesti, v vrtu in pri izletu
dobri in poceni platneni čevli

„VIKTORIA“
s šivanimi gumi podplati

DETALJNE CENE PO PARU:
številke 24-27. 28-34. 35-41. 42-46

Dinar 30°-35°-50°-60°

Dobilo se v vseh trgovinah čevljev.
Na veliko pri Palma Zagreb, poštni predal 230.

Ugodna razsežnost, elastična hoja!

Sive, bele in črne za šivanje in na spango.

Domači izdelki.

1824 WIMPASSING MARK

Na vsakem podplatu zaščitni znak WIMPASSING